

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Alžběty Swiatkové na téma „Tresty jako prostředek ve výchově“.

Předložená bakalářská práce má odpovídající rozsah a je standardním způsobem členěna na část teoretickou a vlastní výzkum. Její téma odpovídá profesnímu zaměření autorky, téma trestů je pro oblast sociální pedagogiky klasické.

Teoretická část zahrnuje většinu textu a pojednává o výchově dětí obecně, i specificky o trestech jako metodě výchovy. Autorka v úvodní kapitole vysvětluje, proč si téma trestání zvolila, v čem ji oslovilo a v čem si myslí, že může její práce k objasnění dané problematiky přispět. Vychází z definice výchovy, větší pozornost věnuje názorům předního dětského psychologa Z. Matějčka, který ji – a nejen ji – oslovuje svým lidským přístupem k dětem i k jejich vychovávání. Výchovu chápe jako proces, v němž má svoji roli osobnost vychovatele, vychovávané dítě i prostředky, které jsou běžně používány: odměna a trest. Obojí má za určitých okolností svoje opodstatnění, ale stejně tak je lze použít nevhodně. Autorka se zabývá i určením situací, k jejichž řešení trest vhodný není a stejně tak upozorňuje na situace, kdy není vhodné použít odměnu. Je zřejmé, že k dané problematice přistupuje citlivě a s určitou znalostí různých úskalí výchovy. Samostatnou kapitolu představuje pojednání o výchově v současné době, v aktuálních historických souvislostech, které akcentují některé způsoby výchovy, leckdy i nepříliš přiměřeně. Historie trestů je uvedena v samostatné kapitole, která je rozdělena podle toho, o jaké prostředí šlo a tudíž i o to, jaký cíl měly tresty, které zde bývaly používány. Ke kvalitě textu přispívá i odkaz na J. A. Komenského a Biblii. Specifickou problematiku představují tělesné tresty, které bývaly běžně používány, ale v současné době jsou spíše generalizovaně zavrhovány, bez ohledu na to, jaký by mohl být jejich dopad. Autorka se daným problémem zabývá citlivěji, bere v úvahu rizika i možný přínos diferencovaného tělesného trestání. Teoretickou část uzavírá kapitola věnovaná vztahu tělesných trestů a práv dítěte, uvádí i příslušné dokumenty.

Vlastním výzkum je prezentován velmi stručně, autorka mu nevěnuje takovou pozornost jako teoretické části. Uvádí, co je cílem její práce a formuluje jej do tří jednoznačných hypotéz. K získání potřebných informací použila metody dotazníku. Charakteristika zkoumané skupiny není uvedena, bylo by třeba, aby v textu byly i další informace, např. o věku a počtu dětí, které tyto ženy mají, resp. jejich rodinný stav. Získané výsledky šetření jsou prezentovány ve formě grafů, jejich interpretace je příliš stručná, autorka by je mohla využít lépe. Závěr je věnován hodnocení výsledků ve vztahu ke stanoveným hypotézám, tato část je zpracována lépe. Vlastní závěr je spíše zamyšlením nad obtížností výchovy a jejím významem, včetně volby výchovných prostředků.

Předložená práce splňuje všechny požadavky kladné na bakalářskou práci a proto ji lze doporučit k obhajobě.

V Praze dne 27.7.2010

Prof. PhDr. RNDr. M. Vágnerová, CSc.

